

Τέλεια μεταβίβαση καταστάσεων σε κβαντικά καλώδια με τοπικές συμμετρίες

Νίνα Γεωργουλέα

Ανάγκη για την κβαντική διαχείριση της πληροφορίας

Κλασσικό bit

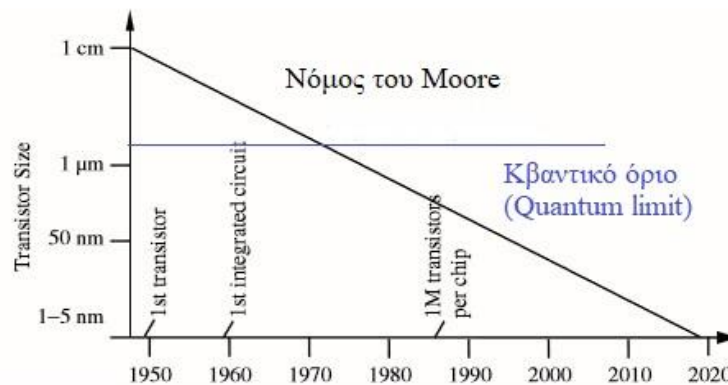
Τιμές $\{0,1\}$

0 → Κορώνα

1 → Κεφαλή

Νόμος του Moore (Moore's law)

Συνεχής σμίκρυνση

Σύγκριση κβαντικών επεξεργαστών (quantum processors) σε σχέση με τους κλασσικούς (classical processors)

- i) Έχουν μικρότερο μέγεθος
- ii) Εφικτή η προσομοίωση κβαντικών συστημάτων
- iii) Καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια

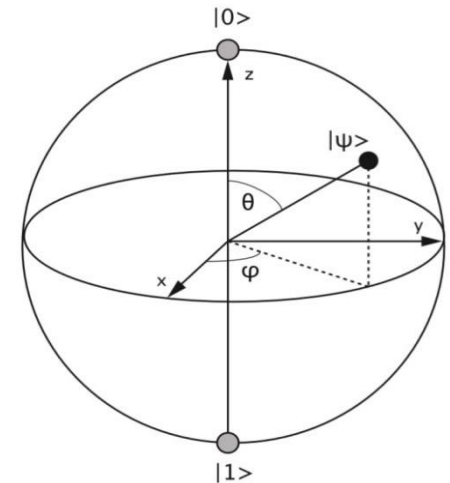
Qubit (Quantum bit)

$$|\psi\rangle = a|0\rangle + b|1\rangle, \text{ όπου } |a|^2 + |b|^2 = 1 \text{ και } a, b \in \mathbb{C}$$

$$\text{Ορίζονται τα εξής: } |0\rangle = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix}, |1\rangle = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\text{Σφαίρα του Bloch: } a = \cos\frac{\theta}{2}, b = e^{i\varphi}\sin\frac{\theta}{2},$$

$$\text{με } \theta \in [0, \pi] \text{ και } \varphi \in [0, 2\pi)$$

Φυσικά συστήματα που μπορούν να περιγραφούν από qubits

i) Ιόντα με δύο ενεργειακά επίπεδα

ii) Πολωμένα φωτόνια

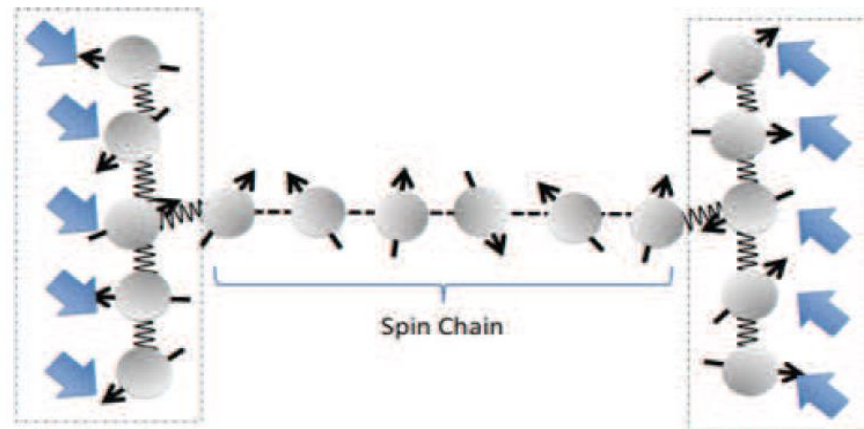
iii) Κβαντικές τελείες

iv) Πολωμένα σωματίδια με $\text{spin } \frac{1}{2}$ (πχ. σε αλυσίδες spin)

Αλυσίδες spin (Spin chains)

$$|0\rangle = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix} \rightarrow \text{spin πάνω}$$

$$|1\rangle = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \rightarrow \text{spin κάτω}$$

$$\mathbf{H}_{\text{XXZ}} = \sum_{i=1}^{N-1} [J(\mathbf{S}_i^x \mathbf{S}_{i+1}^x + \mathbf{S}_i^y \mathbf{S}_{i+1}^y) + J\Delta \mathbf{S}_i^z \mathbf{S}_{i+1}^z], \Delta \neq 1 \text{ (ανοικτή αλυσίδα),}$$

$$\text{με } \mathbf{S}^j = \frac{1}{2} \boldsymbol{\sigma}^j, j = x, y, z, \boldsymbol{\sigma}^j = \text{πίνακες του Pauli}$$

$a_i, b_i = 0, 1 \rightarrow \begin{pmatrix} a_1 \\ b_1 \end{pmatrix} \otimes \begin{pmatrix} a_2 \\ b_2 \end{pmatrix} \otimes \dots \otimes \begin{pmatrix} a_N \\ b_N \end{pmatrix}$: Βάση στο 2^N -διάστατο χώρο Hilbert

Παράδειγμα πίνακα αλυσίδας με N=4 spins (Block diagonal μορφή)

	$ 0000\rangle$	$ 0001\rangle$	$ 0010\rangle$	$ 0100\rangle$	$ 1000\rangle$	$ 0011\rangle$	$ 0101\rangle$	$ 0110\rangle$	$ 1001\rangle$	$ 1010\rangle$	$ 1100\rangle$	$ 1110\rangle$	$ 1101\rangle$	$ 1011\rangle$	$ 0111\rangle$	$ 1111\rangle$
$\langle 0000 $	$\frac{3J\Delta}{4}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0001 $	0	$+\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0010 $	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0100 $	0	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 1000 $	0	0	0	$+\frac{J}{2}$	$+\frac{J\Delta}{4}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0011 $	0	0	0	0	0	$+\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0101 $	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{3J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0	0
$\langle 0110 $	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{J\Delta}{4}$	0	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0
$\langle 1001 $	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	0	$-\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0	0
$\langle 1010 $	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$\frac{J}{2}$	$-\frac{3J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0	0	0
$\langle 1100 $	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J\Delta}{4}$	0	0	0	0	0
$\langle 1110 $	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	$+\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0	0
$\langle 1101 $	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0	0
$\langle 1011 $	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$-\frac{J\Delta}{4}$	$\frac{J}{2}$	0
$\langle 0111 $	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{J}{2}$	$+\frac{J\Delta}{4}$	0
$\langle 1111 $	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{3J\Delta}{4}$

Ορισμός πιστότητας (fidelity) για τη μετάβαση $|\psi_{\text{in}}\rangle \rightarrow |\psi_{\text{out}}\rangle$ για καθαρές καταστάσεις

$$F \equiv | \langle \psi_{\text{out}} | e^{-iHt} | \psi_{\text{in}} \rangle |^2,$$

Με τοπική βάση: $\{|\mathbf{0}\rangle \equiv |1111\dots 1\rangle, |\mathbf{1}\rangle \equiv |0111\dots 1\rangle, |\mathbf{2}\rangle \equiv |1011\dots 1\rangle, \dots, |\mathbf{N}\rangle \equiv |1111\dots 0\rangle\}$

Παράδειγμα πλήρους μεταβίβασης καταστάσεων (Θέση 1 $\rightarrow$ Θέση N)

Αρχική κατάσταση (Initial state):

$$|\psi_{\text{in}}\rangle = a|\mathbf{0}\rangle + b|\mathbf{1}\rangle, \text{ με } |a|^2 + |b|^2 = 1$$

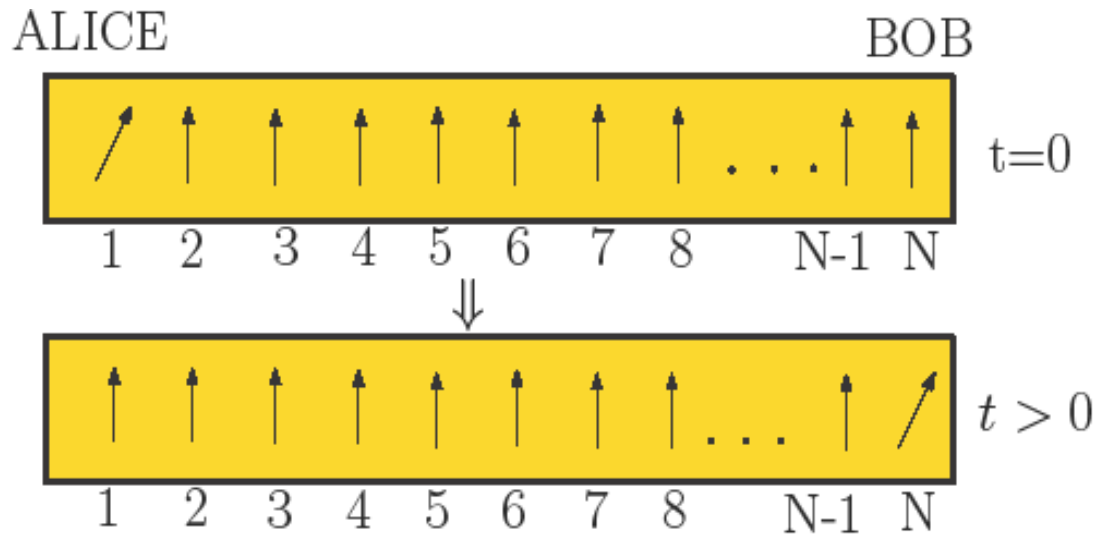
Τελεστής χρονικής εξέλιξης (Time evolution operator): $\mathbf{U} = e^{-iHt}$, ώστε

$$|\psi(t)\rangle = \mathbf{U} |\psi_{\text{in}}\rangle$$

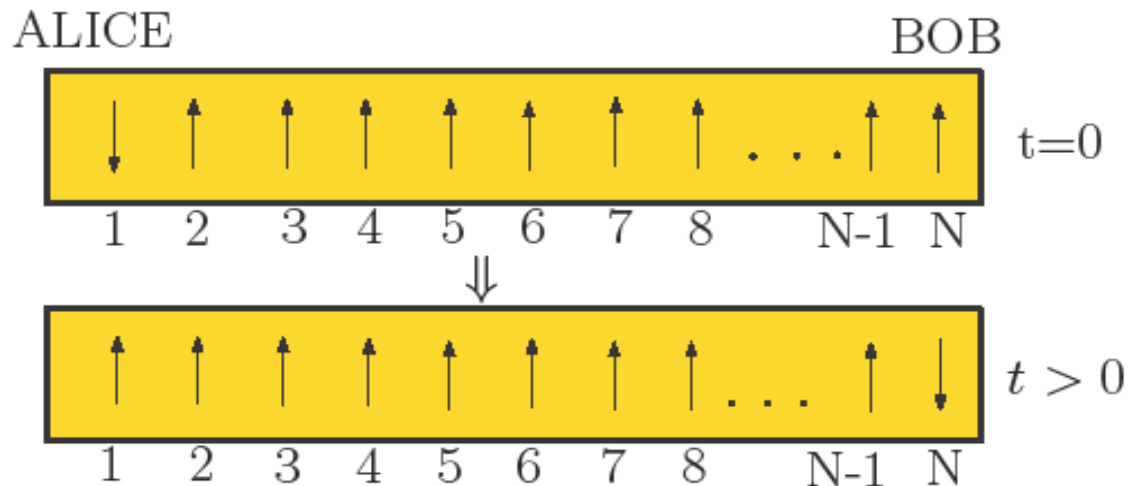
Κατάσταση στόχος (Target state):

$$|\psi_{\text{T}}\rangle = a|\mathbf{0}\rangle + b|\mathbf{N}\rangle$$

Μεταβίβαση καταστάσεων (state transfer) σε αλυσίδες spin

Το πρόβλημα απλοποιείται στο εξής:

Μεταβίβαση καταστάσεων $|1\rangle \rightarrow |N\rangle$

Μοντέλο του Bose

$$\mathbf{H}_B = -\frac{J}{2} \sum_{i=1}^{N-1} (\sigma_i^x \sigma_{i+1}^x + \sigma_i^y \sigma_{i+1}^y + \sigma_i^z \sigma_{i+1}^z)$$

(Physical Review Letters, “Quantum communication through an unmodulated spin chain”, Sougato Bose, 2003, 1154 citations)

Κατοπτρικά συμμετρικές αλυσίδες (Mirror Symmetric Chains)

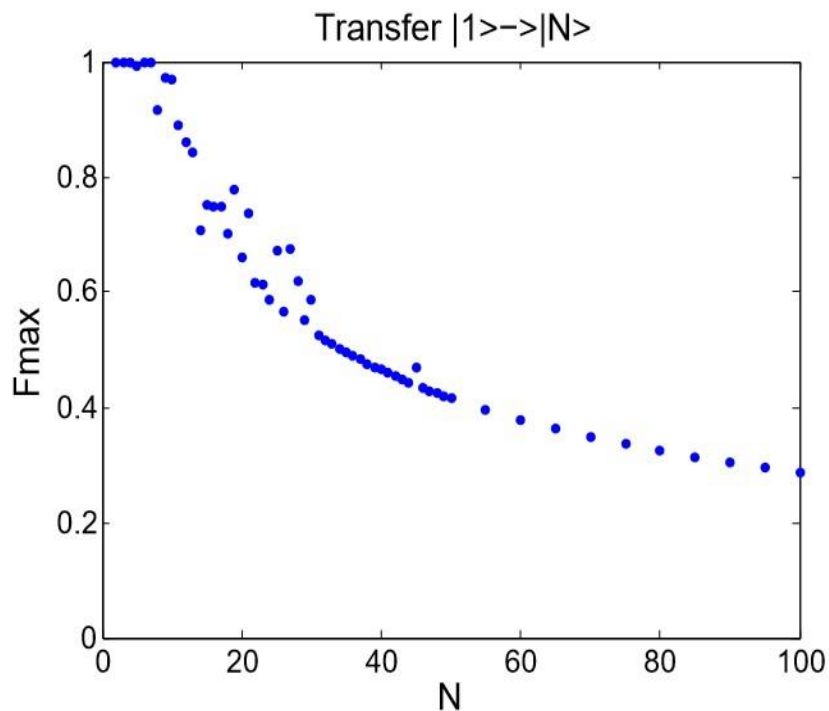

$$\mathbf{H}_{ms} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-1} J_i \sigma_i^x \sigma_{i+1}^x + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-1} J_i \sigma_i^y \sigma_{i+1}^y, \quad \mu\epsilon \quad J_i = J_{N-i}$$

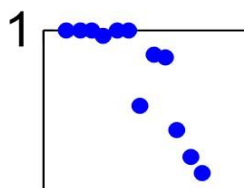
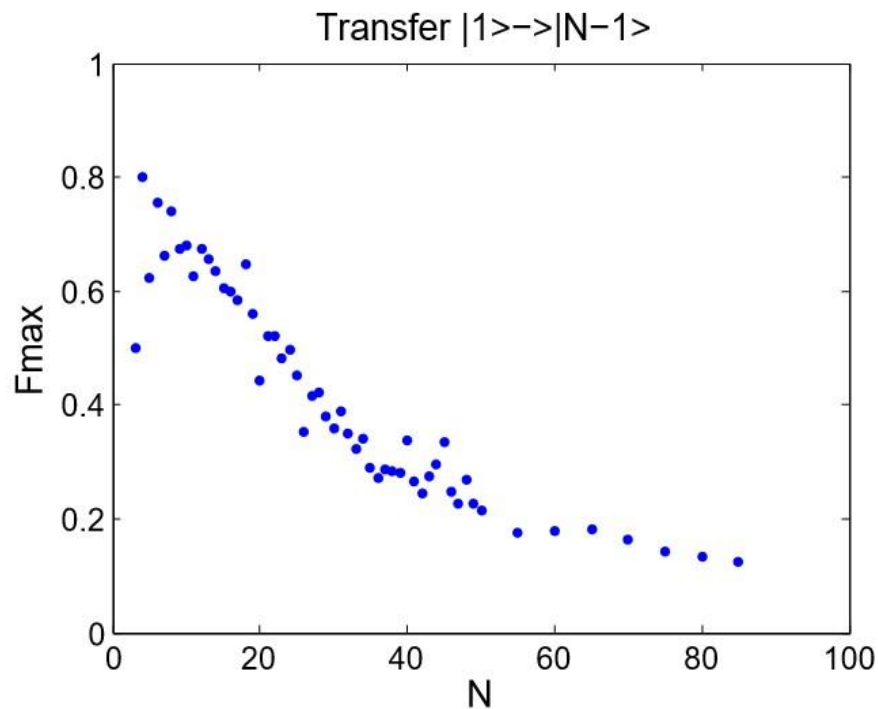
(International Journal of Quantum Information, “Perfect, efficient, state transfer and its application as a constructive tool”, Alastair Kay, 2010)

Γραφικές παραστάσεις που αφορούν τη μεταβίβαση καταστάσεων

Μετάβαση $|1\rangle \rightarrow |N\rangle$ με $J=1$

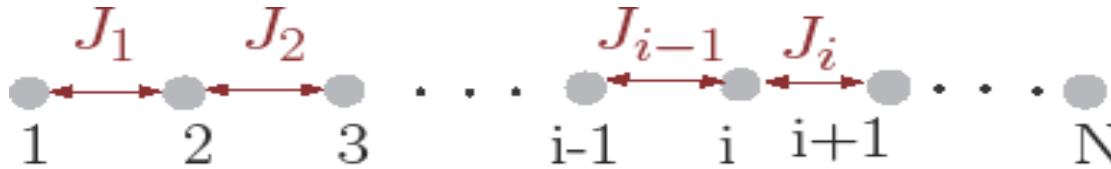

Μετάβαση $|1\rangle \rightarrow |N-1\rangle$ με $J=1$

Μεγέθυνση

Μεταβίβαση καταστάσεων σε τυχαίες θέσεις σε ανοικτές αλυσίδες (open chains)

$$\mathbf{H}_{\text{op}} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-1} J_i \boldsymbol{\sigma}_i^x \boldsymbol{\sigma}_{i+1}^x + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-1} J_i \boldsymbol{\sigma}_i^y \boldsymbol{\sigma}_{i+1}^y$$

Μεταβίβαση καταστάσεων $|\mathbf{m}\rangle \rightarrow |\mathbf{n}\rangle$:

$$\langle \mathbf{n} | \mathbf{m}(t) \rangle = u_{m1} u_{n1} e^{-iE_1 t} + u_{m2} u_{n2} e^{-iE_2 t} + \dots + u_{m,N-1} u_{n,N-1} e^{-iE_{N-1} t} + u_{mN} u_{nN} e^{-iE_N t}$$

$E_1 = -E_N$
 $E_2 = -E_{N-1}$

όπου $|u_i\rangle = (u_{1i}, u_{2i}, \dots, u_{Ni})^T$

Συνθήκες για Τέλεια Μετάβαση (Perfect State Transfer): i) $|u_{mi}| = |u_{ni}|$,

ii) $|u_{m1} u_{n1}| = |u_{mN} u_{nN}|$, $|u_{m2} u_{n2}| = |u_{m,N-1} u_{n,N-1}|$, iii) $E_i t^* = k\pi \rightarrow \frac{E_n}{E_m} = q \in \mathbb{Q}$, όπου k ακέραιος ή ημιακέραιος και $t^* = \text{βέλτιστος χρόνος (optimal time)}$

Μονάδες t^* : eV^{-1} (Σύστημα με $\hbar=1$)

Αναζήτηση λύσης μέσω βελτιστοποίησης $\rightarrow$ Μέθοδος Nelder - Mead

Μέθοδος Nelder - Mead

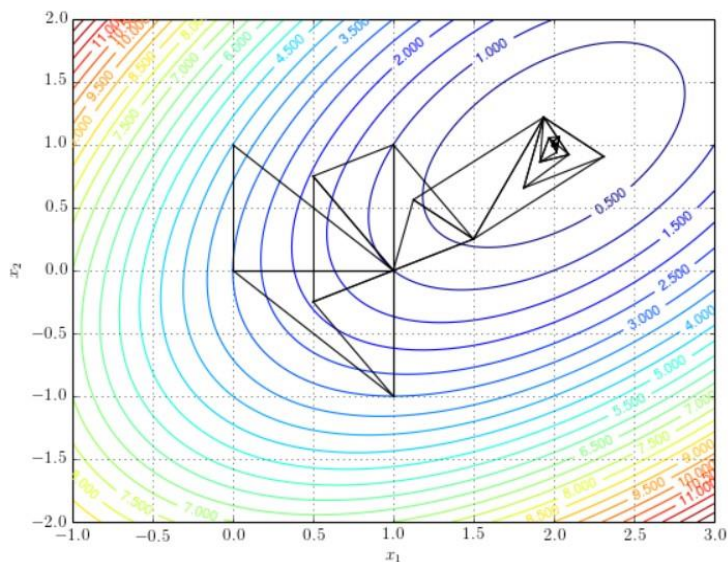
Ζητείται να μεγιστοποιηθεί η συνάρτηση κόστους: $F(J_1, J_2, \dots, J_{N-1}, t)$ (N παράμετροι)

i) Simplex $\rightarrow$ Πολύεδρο με $N+1$ κορυφές

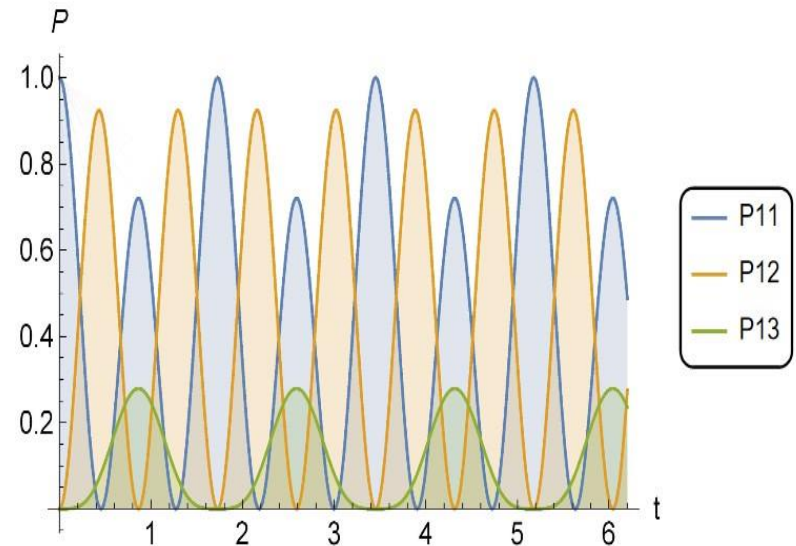
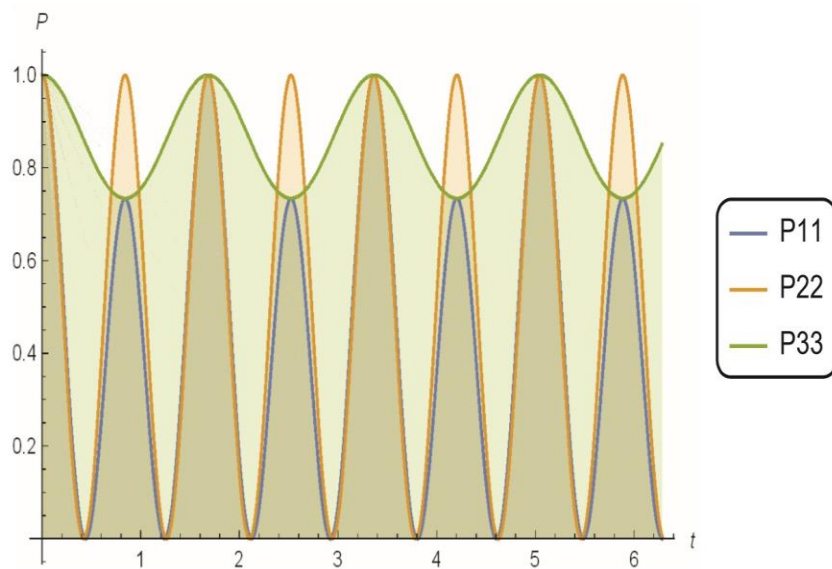
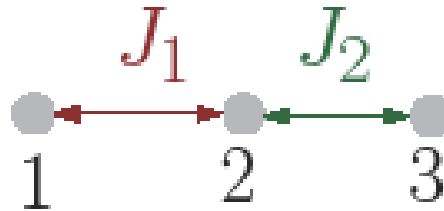
ii) Μέσο: $\bar{x} = \frac{1}{N} \sum_{i \neq \min} x_i$, όπου $x_1 = J_1, x_2 = J_2, \dots, x_{N-1} = J_{N-1}, x_N = t$

iii) Μετασχηματισμός

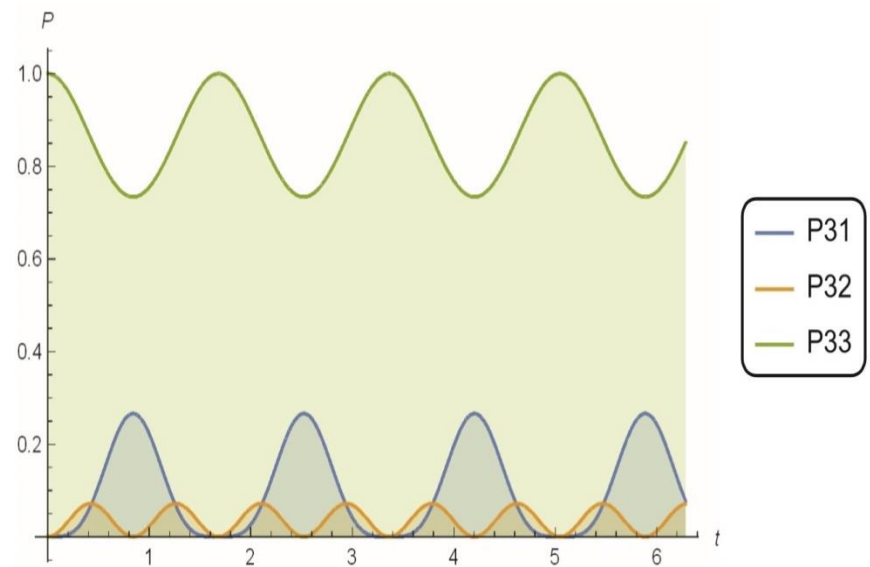
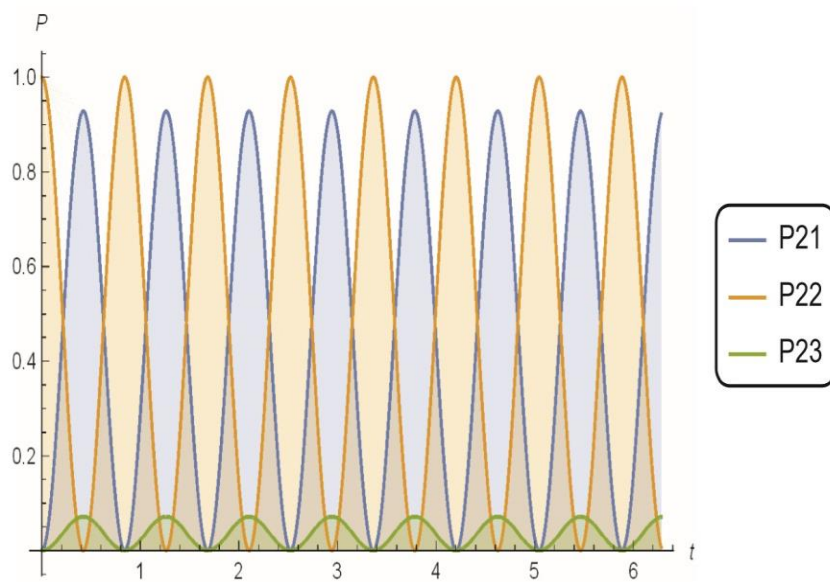
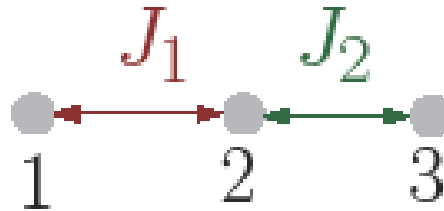
Για παράδειγμα για $N=2$ (3 κορυφές) το simplex μετασχηματίζεται ως εξής:

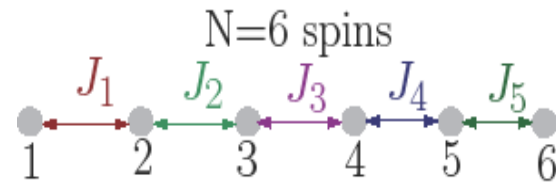
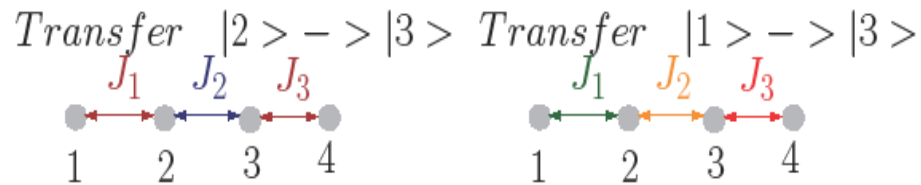
Δυνατές μεταβάσεις για τυχαία J_i για $N=3$

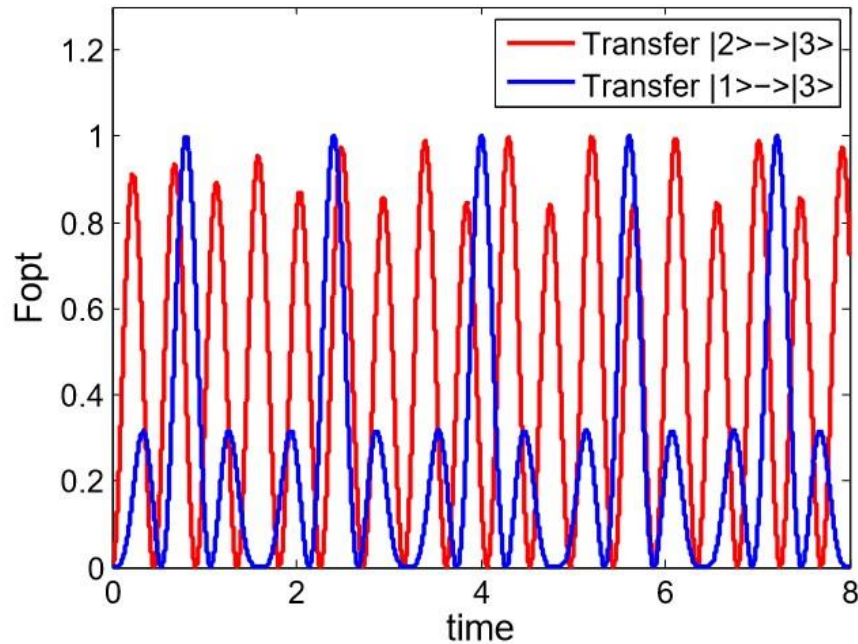
Δυνατές μεταβάσεις για τυχαία J_i για $N=3$

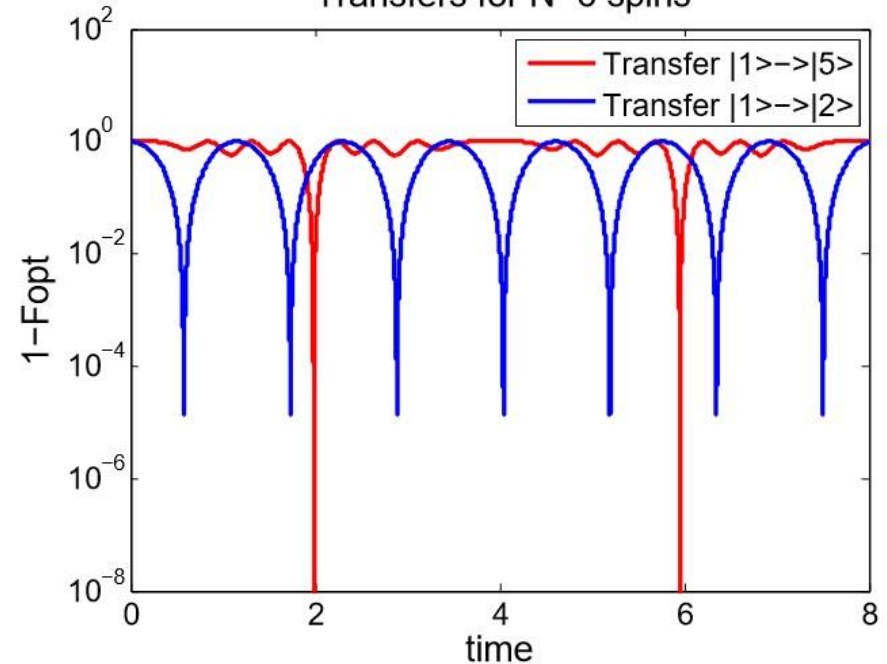
Βελτιστοποίηση (optimization)

Transfers for N=4 spins

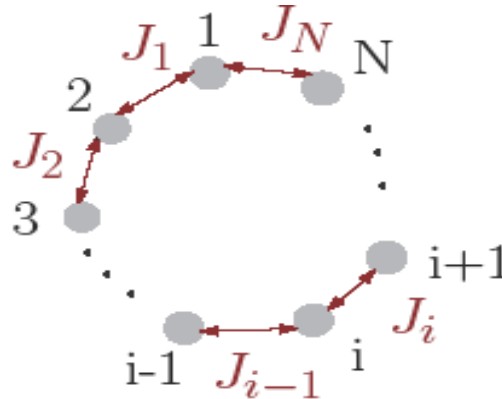

Transfers for N=6 spins

Τοπικά συμμετρικές λύσεις ($J_1=J_3$ για τη μετάβαση $|2\rangle \rightarrow |3\rangle$ για N=3 spins) $\rightarrow$
Τοπικές συμμετρίες

Μεταβίβαση καταστάσεων σε τυχαίες θέσεις σε κλειστές αλυσίδες (closed chains)

$$H_{cl} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N J_i \sigma_i^x \sigma_{i+1}^x + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N J_i \sigma_i^y \sigma_{i+1}^y$$

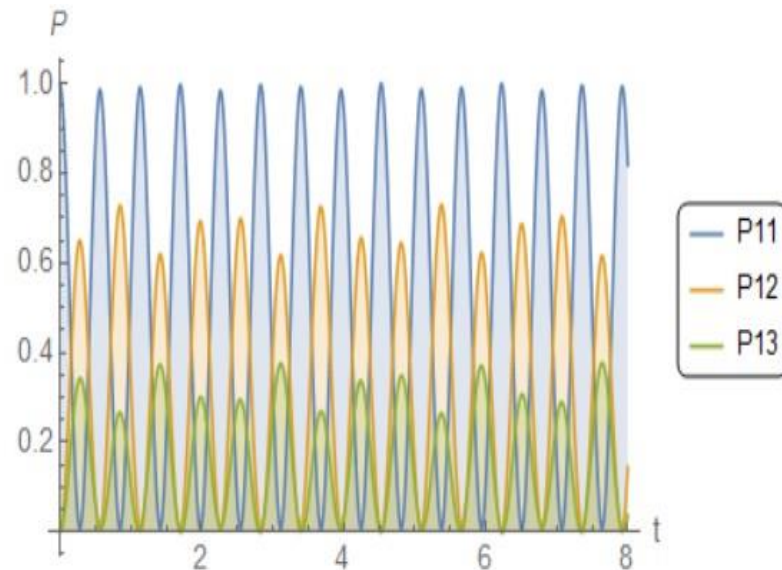
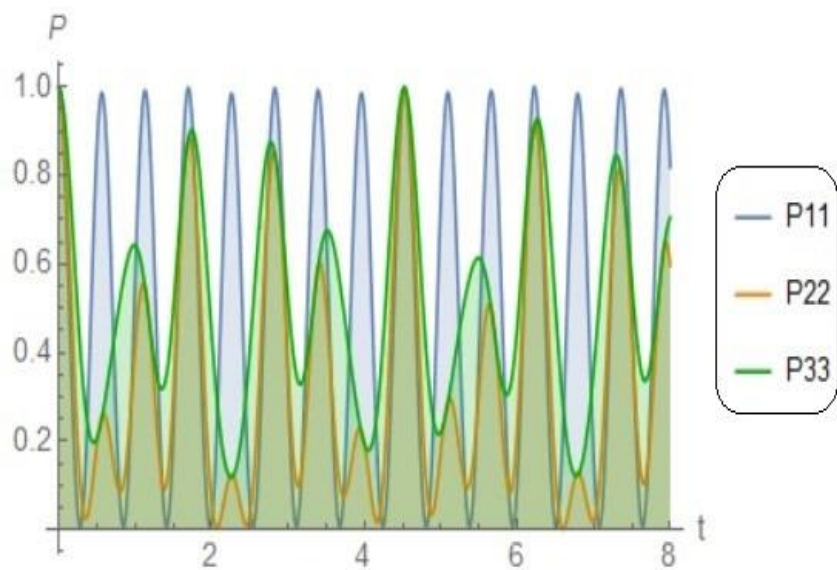
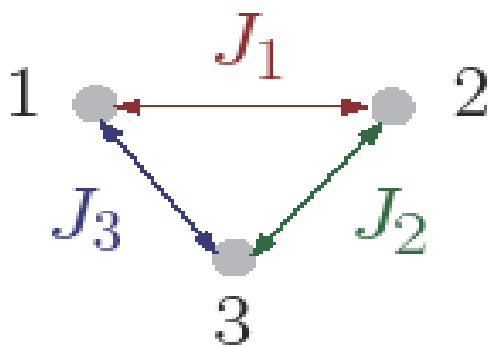
Μετάβαση $|m\rangle \rightarrow |n\rangle$:

$E_i = -E_{N-i+1}$, για N άρτιο

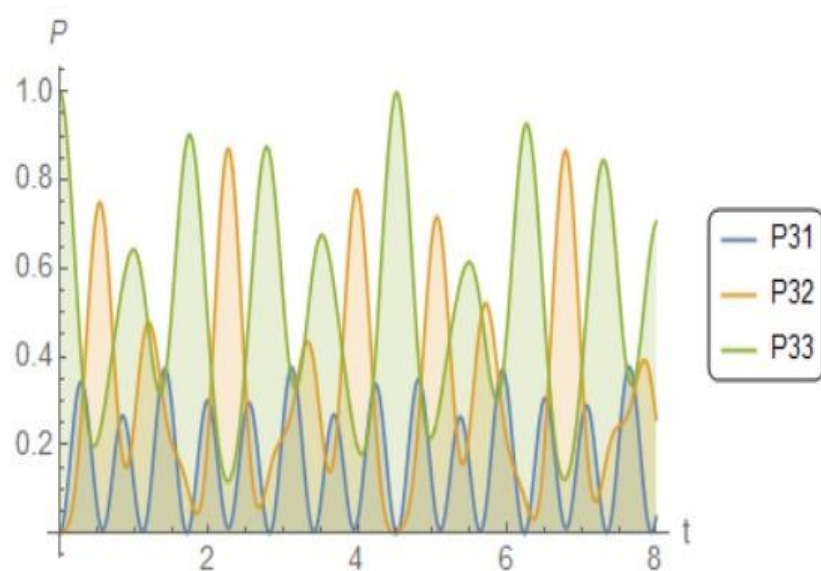
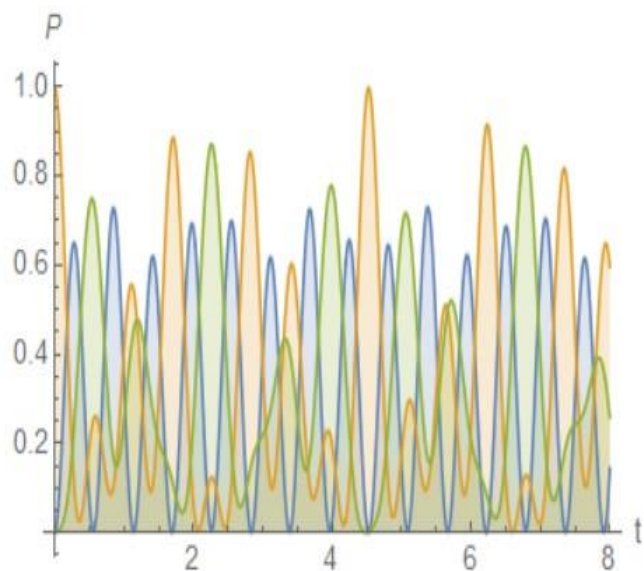
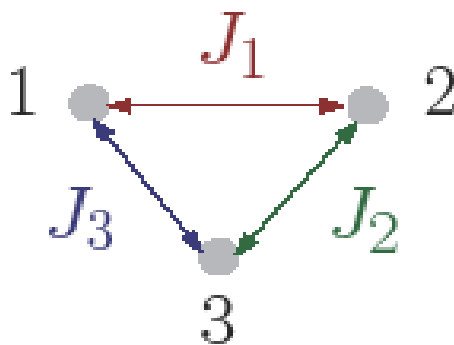
Συνθήκες για τέλεια μετάβαση: i) $|u_{mi}| = |u_{ni}|$

ii) $E_i t^* = k\pi \rightarrow \frac{E_n}{E_m} = q \in \mathbb{Q}$, όπου k ακέραιος ή ρητός

Δυνατές μεταβάσεις για τυχαία J_i για $N=3$

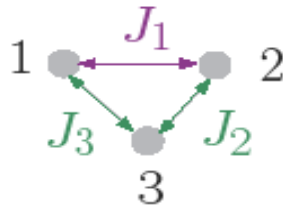

Δυνατές μεταβάσεις για τυχαία J_i για $N=3$

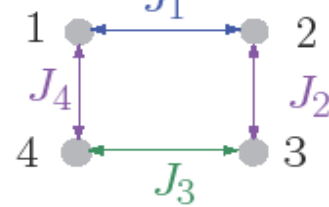

Βελτιστοποίηση

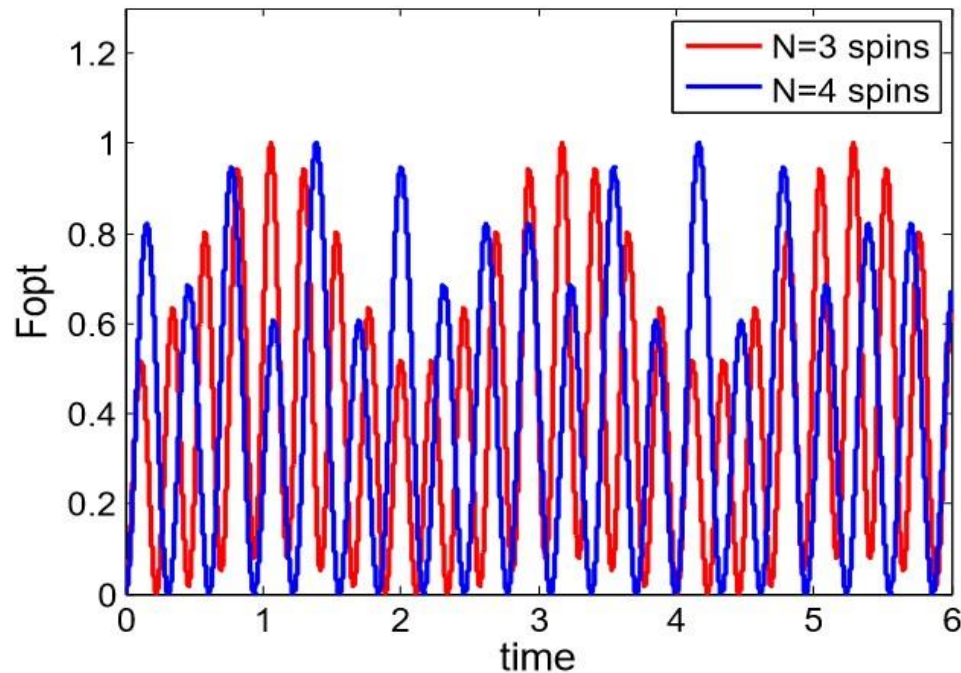
$N = 3$ spins

$N = 4$ spins

Transfer $|1\rangle \rightarrow |2\rangle$ for $N=3$ and $N=4$ spins respectively

Τοπικά συμμετρικές λύσεις ($J_2=J_3$ για $N=3$, $J_2=J_4$ για $N=4$) $\rightarrow$
Τοπικές συμμετρίες

Ποιες μεταβάσεις μπορούν να γίνουν τέλεια ($N \leq 10$)

Ανοικτές Αλυσίδες	Κλειστές Αλυσίδες
$ 1\rangle \rightarrow N\rangle, 2\rangle \rightarrow N-1\rangle,$ $ 3\rangle \rightarrow N-2\rangle, \dots$ (συμμετρικές μεταβάσεις) $ 1\rangle \rightarrow N-1\rangle$ για N άρτιο $ 1\rangle \rightarrow 6\rangle$ για $N=8$ $\text{Όλες οι μεταβάσεις } i\rangle \rightarrow i\rangle \text{ (revivals)}$	$\text{Όλες οι μεταβάσεις για } N=3$ $\text{Όλες οι μεταβάσεις για } N \text{ άρτιο}$ $\text{Όλες οι μεταβάσεις } i\rangle \rightarrow i\rangle \text{ (revivals)}$

Προτάσεις για το μέλλον

i) Μερική μεταβίβαση: Μεταβίβαση από τη μία θέση σε δύο άλλες $\rightarrow$
πχ. $|1\rangle \rightarrow c |2\rangle + d |3\rangle$ για $N=3$, με $|c|^2 + |d|^2 = 1$

ii) Αλληλεπίδραση με το περιβάλλον $\rightarrow$ πχ. Αλληλεπίδραση των spins με ένα θερμικό σύστημα

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!